

י"ט כסלו, תשפ"ב
23 נובמבר, 2021

לכבוד:

שרת התחבורה, מרב מיכאלי

שלום רב,

**הנדון: תמ"א 13/ב/3- תכנית מתאר ארצית למעגנות לחופי הים התיכון
עמדת ארגוני הסביבה בישראל**

רקע

בשנים האחרונות רשות הספנות ומינהל התכנון גיבשו תכנית מתאר ארצית למעגנות בחופי ישראל, תוך שימת לב לצורכי ענפי השיט והחינוך והספורט הימי בישראל בשנים הבאות. במסגרת קידום התכנית, הועלתה הדרישה לקדם שש מרינות חדשות בחופיה של ישראל, בעיקר מתוך שאיפה לתת פתרונות לביקוש הגובר לעגינת יאכטות וסירות.

עמדת ארגוני הסביבה בישראל

שטחי החוף בישראל מצומצמים והלחץ עליהם הולך ועולה לאורך השנים, ולכן, לעמדתנו, אין מקום להפקיע חופים ציבוריים ולהקים מרינות גדולות כגון אלו שהוקמו בשנות ה-90 בהרצליה, אשדוד ואשקלון. הצפיפות בחופים הפתוחים לציבור עתידה להחריף עוד יותר- **משבר האקלים** יגביר את אירועי מזג האוויר הקיצוניים, שינגסו ברצועת החוף של ישראל, יגרעו ממנה את משאב החול, ויפגעו במצוקי החוף. המשבר עלול להביא גם לעליית מפלס פני הים שגם היא תצמצם את שטחי החוף בישראל. אסור לפגוע עוד בחופים השייכים לציבור, לטובת הקמת מרינות. מנתוני צוות התכנון, עולה כי ניתן לתת מענה לצורכי ספורט וחינוך ימי וגידול סביר במספר היאכטות על בסיס הסבת מבנים ימיים קיימים לשימוש זה, והרחבה וייעול השימוש במרינות קיימות.

הגברת הצפיפות בחופים

המרינות החדשות, ככל ויקודמו, צפויות לקום על חשבון חופים פתוחים, וזאת על אף שרצועת החוף של ישראל לאורך הים התיכון עומדת על פחות מ-200 ק"מ, ואשר למעלה מרבע מרצועה זו כבר תפוס על ידי תשתיות, תעשייה ושימושים צבאיים וביטחוניים. עם העלייה בגידול האוכלוסייה, הביקוש הציבורי לחופים הולך ועולה עם השנים, וכך גם לחצי הפיתוח והצפיפות. **מחישוב שערכנו עולה כי בעוד שבקום המדינה היו כ-30 ס"מ חוף לתושב, הרי שכיום בשנת 2020 יש כ-1.6 ס"מ לתושב.**

מרינות חדשות יבואו על חשבון החופים הפתוחים לציבור, כאשר כל מעגנה גוזלת כקילומטר נוסף מהחוף הפתוח, שיכול לשמש כמקום לרחצה, טיול, גלישה ופעילות ימית ו"ריאה כחולה" לתושבים. הציבור הרחב יאלץ להצטופף עוד יותר ברצועות החופים המעטות שיישארו פתוחות. זו העת להזכיר כי הביקור בחופי הים בישראל הינו אחד מהבילויים הנפוצים, התדירים, הזמינים והנגישים של תושבי ישראל בשטחים הפתוחים. כך, **בסקר שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2014** מצאה כי 73% מתושבי ישראל ביקרו באותה

שנה בחופים, וכי 40% מהחילוניים ביקרו למעלה מ-10 פעמים. מנתונים עדכניים שאספו הארגון אדם, טבע ודין ופורום רשויות החוף, ושהוצגו בנובמבר 2021, עולה כי **מדי שבוע בעונת הרחצה, בין מאי לאוקטובר, ישנם למעלה מ-8 מיליון ביקורים בחופי הים; בהתאם, בכל עונת רחצה ישנם למעלה מ-200 מיליון ביקורים בחופים. אל מול היקף שימוש עצום זה, שש המרינות המוצעות עומדות לגרוע מהציבור חופים באורך של כ-3.5 ק"מ עבור כ-3,500 כלי שיט פרטיים. מדובר באבסורד מוחלט שאסור שיקרה!**

המרינות משרתות קבוצה מצומצמת בלבד - לעומת חופי הרחצה המשרתים ציבור רחב

כמו במקומות רבים בעולם גם בישראל ישנם ביקושים למרינות, אולם ביקושים אלה משויכים לקבוצה מצומצמת בקרב האוכלוסייה. לעמדתנו, אין זה תפקיד המדינה לענות על כל ביקוש באשר הוא, בוודאי כאשר במתן מענה לביקוש זה משרתים קבוצה מצומצמת תוך פגיעה בצרכיה של מרבית האוכלוסייה. האתגר האמיתי של המדינה הוא לתת מענה לביקוש ההולך וגדל של כלל הציבור לחופי ים פתוחים, בכלל אלה המתרחצים בים, הנופשים בחופים, הגולשים והספורטאים הימיים ועוד, המטיילים ועוד רבים. עגינת יאכטות אינה ולא יכולה להיות שימוש הממוקם גבוה בסדר העדיפויות לשימוש ברצועת החוף המצומצמת של ישראל. בנוסף, יש לשאול- אם יאושרו המרינות היום, האם בעוד 20 שנה, כשהיו ביקושים נוספים, יתוכננו שוב מרינות חדשות לתת מענה לעוד כלי שיט, ויגרעו שטחי חוף ציבוריים נוספים?

פגיעה מרחבית ואקולוגית

המרינות פוגעות גם בחופים שבסביבתן – הקמת המרינה פוגעת בהסעת החול החופי, ומכאן, שלא רק פוגעת בשטח בו היא ממוקמת אלא מצמצמת גם את שטחי החוף מצפון ומדרום לה ובכך מרחיבה את הפגיעה, הן הסביבתית והן הציבורית.

המרינה מכחידה את המערכת האקולוגית ברצועת החוף בה היא נבנית, כולל פגיעה קשה באתרי הטלה של צבי ים. זאת ועוד, הקמת מעגנה כרוכה גם בהקמת שוברי גלים מצפון או מדרום לה, כדי להגן על חופים אלה מפני בליה והרס, שהם תופעת הלוואי של הקמת המרינה. אלא ששוברי גלים אלה גורמים לכיסוי מסיבי ונרחב בחול של רצועת הים הסמוכה לחוף, אשר בחלק נכבד מחופי ישראל מכילה סלעי חוף שהם בית גידול ימי עשיר במיוחד.

מרינה אינה הדרך לפיתוח מוקדים עירוניים בחופים

אחד הטיעונים לטובת הקמת המרינות הוא שלמעשה המרינה היא פרויקט ציבורי, כי היא מהווה מוקד עירוני וכלכלי. סקירה מהירה של המרינות הקיימות לאורך חופי הארץ מראה בדיוק את ההיפך: בהרצליה - קניון ארנה אינו מצליח כלכלית, בתל אביב קיימת במרינה עצמה מסעדה אחת ותנועת האנשים שם מועטה, ביפו - שוק הנמל נסגר, ובחיפה ובאשדוד - אין חיבור בין המרינה לעיר. המציאות כיום מראה כי אין צורך במרינה כדי ליצור מוקד עניין עירוני לאורך החוף ובאופן שמחבר את העיר לים. ניתן להקים שימושי מסחר, מסעדות, פנאי וטיילות בסמוך לחופים ובאופן שלא יפגע בחופים - הן בשימושם לטובת הציבור הרחב והן בהיבטים הסביבתיים. למעשה, מדובר במשאב ציבורי חשוב מאין כמוהו לשעות הפנאי של תושבי ישראל, מאחר והוא פתוח, רובו ככולו, ללא תשלום, או בתשלום יחסית מזל ושווה לכל נפש.

מה ניתן לעשות על מנת להרחיב את פעילות הספורט והחינוך הימי ולהגדיל את מצאי מקומות העגינה?

אנחנו תומכים בהסבת מבנים ימיים קיימים למרינות ובראשן מעגנת רידינג והנמל המערבי בחיפה. אנו סבורים שלאחר המעבר של תחנת הכח אורות רבין בחדרה לשימוש בגז טבעי וייתור הצורך בייבוא פחם, אשר צפוי לחול עד שנת 2025, יהיה נכון להסב גם את המעגנה שלה לשימוש אזרחי וציבורי, וכן, ניתן להרחיב חלק מהמרינות הקיימות ולייעל אותן באופן משמעותי.

פתרונות אלו של ייעול מרינות והרחבתן, והסבת מבנים קיימים (מעגת רידינג, נמל ת"א והנמל המערבי בחיפה), אשר אינם פוגעים בסביבה החופית ולא גורעים שטחי חוף נוספים מהציבור, יכולים להביא להכפלת היצע הקיים ואף יותר!

אנו קוראים לך, שרת התחבורה, מרב מיכאלי, למנוע את הפקעת החופים הציבוריים ולקבוע בתכנית המתאר הארצית למעגנות לחופי הים התיכון כי לא יוקמו מרינות חדשות.

בברכה,

ראשי הארגונים-

החברה להגנת הטבע | העבודה הצעירה-תנועת הצעירות והצעירים של העבודה | מגמה ירוקה | חיים וסביבה | אנשי הים התיכון | צ'לול | אדם טבע ודין | אקוואשן | קיימא-תושבים למען איכות החיים והסביבה בגליל המערבי | הוועד לשמירה על חוף פולג ושמורות הטבע | שומרי החוף והים-אנשים למען החוף והים בגליל המערבי | הורים למען האקלים | הרשת הירוקה | שומרי הבית | שינוי כיוון |

לפרטים: גיתית ויסבלום 052-3689759